

2019

Norsk institutt for
kulturminneforskning
Årsrapport

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Instituttet er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø som leverer samfunnsrelevant kunnskap til ulike aktører innen kulturarvsfeltet.

NIKU fokuserer på kulturarvsrelatert forskning og forskningsbasert oppdragsvirksomhet innen områder som arkeologi, bygningsvern, konservering, klimaendring, teknologibasert metodeutvikling, by- og arealplanlegging, miljøovervåking, kulturmiljø og landskapsbruk, urfolk, Arktis og nordområdet.

NIKUs styre i 2019

- Torger Ødegaard, styreleder, rådmann i Hole kommune
- Ingebjørg Erikstad, styremedlem og nestleder, Sogn og Fjordane fylkeskommune, fra 1.1.2020 Vestland fylkeskommune.
- Per Karlsen, styremedlem, Helse Vest.
- Tor Einar Fagerland, styremedlem, NTNU.
- Mette Bye, styremedlem, Trondheim kommune.
- Vibeke Vandrup Martens, styremedlem, NIKU.
- Tone Olstad, varamedlem, NIKU.
- Hilde Amundsen, styremedlem, NIKU.
- Elise Naumann, varamedlem, NIKU.

I henhold til NIKUs tidligere vedtekter er tre av disse medlemmene (Ødegaard, Erikstad og Karlsen) oppnevnt av Klima- og miljødepartementet.

Vedtektene ble endret i 2018, og de to nye eksterne medlemmene som kom inn i 2019 (Fagerland og Bye), er nominert av en valgkomité som har bestått av ekspedisjonssjef Einar Holtane, Klima og miljødepartementet, Svein Bjørberg, Multiconsult og Johannes Waage Løvhaug, Forskningsrådet.

NIKUs representanter er oppnevnt av de ansattes organisasjoner.

Administrerende direktør

Kristin Bakken

I forbindelse med opprydningsarbeidet etter gruvedriften i Svea på Svalbard, har NIKU fått i oppdrag fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani å dokumentere kulturmiljøet knyttet til kullgruvedriften i Svea. Foto: NIKU

Styrets årberetning 2019

NORSK INSTITUTT FOR
KULTURMINNEFORSKNING

Organisasjonsnummer: 985 767 769

Virksomhetens art

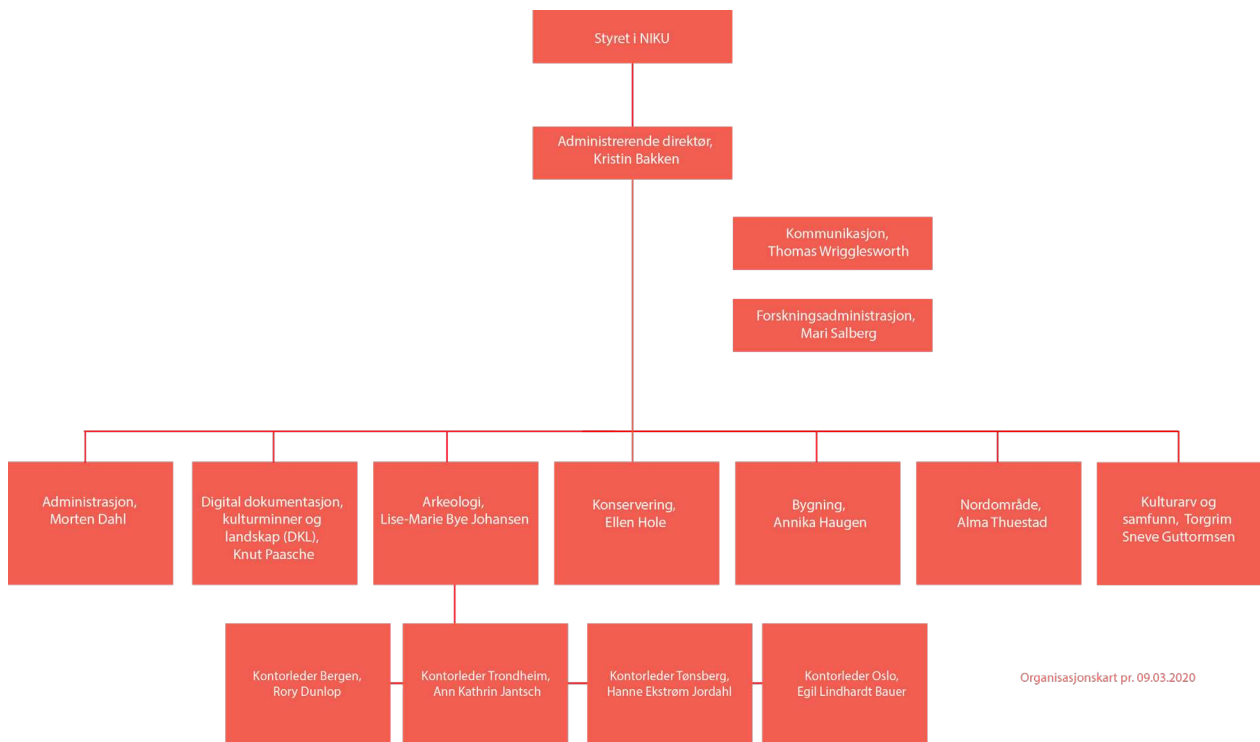
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) ble opprettet som en selveiende stiftelse av Miljøverndepartementet i 1994. NIKU er et uavhengig forskningsinstitutt som utvikler og leverer kunnskap og tjenester til eiere, brukere og forvaltere av kulturminner og kulturlandskap og som leverer forskning på kulturarvfeltet

Instituttet skal være et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen kulturminneforskning. Instituttet skal drive forskning og utvikling

samt forskningsbasert oppdragsvirksomhet som undersøkelser, dokumentasjon, utredninger, konservering og rådgivning for kulturminneforvaltningen og andre relevante brukere i samfunnet. Det legges vekt på tverrfaglighet, både innen institusjonen og gjennom samarbeid med andre institusjoner.

NIKUs virksomhet drives fra hovedkontoret i Oslo og kontorsteder i Tromsø, Trondheim, Bergen og Tønsberg. De tre sistnevnte kontorene har ansvar for å utføre arkeologiske utgravninger i disse middelalderbyene, mens kontoret i Tromsø har et særlig fokus på kulturarv i nordområdene generelt, samt samfunn og urfolk i nordområdene.

NIKU driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører. Det omfatter by- og landskapsplanlegging, kritiske kulturarvstudier, middelalder-arkeologi, digital

kartlegging og modellering, konservering og bygningsvern. Det er en styrke for instituttet at det blir samarbeidet på tvers av NIKUs fagavdelinger for å levere gode resultater.

Ved utgangen av 2019 er NIKU organisert i seks fagavdelinger og en stabsavdeling. Ny stabs – og økonomidirektør er Morten Dahl som tiltrådte 2. januar 2019, mens Avdeling for kulturarv og samfunn fikk ny avdelingsleder da Torgrim Sneve Guttormsen gikk inn i stillingen i mai 2019.

NIKU 25 år

I 2019 feiret NIKU sitt 25-årsjubileum som selvstendig forskningsinstitutt. Jubileumsåret ble et økonomisk godt år med mange spennende oppdrag utført, og med mange nye forskningsinitiativ og – resultater å vise til. Det er fremdeles oppdragsvirksomheten som står for størstedelen av inntektene i NIKU, og det er følgelig denne resultatindikatoren som gir instituttet uttelling på i Forskningsrådets resultatbaserte omfordeling.

Jubileet i 2019 ble markert med et festarrangement 29. november der instituttet fikk vist fram fagligheten sin på en inspirerende måte, og der statsråd og Riksantikvar bidro med hilsningstaler. Strategien som ble vedtatt i 2018, har vært rettesnor for aktiviteten i 2019, og på flere felt kan instituttet allerede vise til positiv måloppnåelse. Det

arbeides godt i avdelingene, og i stadig større grad får NIKU realisert synergier på tvers av dem.

Arkeologiavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er gjennom arkeologisk metode å overvåke og undersøke arkeologiske kulturminner i middelalderbyene. Oppdragsvirksomheten svinger i takt med bygge- og utviklingsaktivitet i disse byene. 2019 har vært et oppdragsrikt år, med prosjekter i Bispevika i Oslo, Elgseter Kloster og Kjøpmannsgata i Trondheim, Gjerløw Meyersgate i Tønsberg, samt Landmannstorget i Skien. I tillegg har avdelingen arbeidet med prosjektavslutning og etterarbeid på Klemenskirkeprosjektet, Follobaneprosjektet og Kong Oscars gate i Bergen. Arkeologiavdelingen har i løpet av 2019 også arbeidet med å forberede NIKU på nye oppgaver, i tråd med regionreformen og endringer av ansvarsforskriften fra 1 januar 2020. NIKUs oppgaver skal sidestilles med landsdelsmuseene, og instituttet skal nå utføre faglige tilrådninger i forvaltningssaker for både fylkeskommunene og Riksantikvaren. Avdelingen har arbeidet systematisk med kompetanseheving for å forberede de ansatte på den nye oppgaven i andre halvdel av 2019. Høsten 2019 mottok Arkeologiavdelingens kontor i Trondheim Trondhjems Bys Vels pris for god historieformidling til beste for byen over mange år. Ved utgangen av 2019 bestod avdelingen av til sammen 48 arkeologer.

Avdeling for digital dokumentasjon, kulturminner og landskap

Avdelingen arbeider målrettet med metodeutvikling og teknologibasert innovasjon, og det utføres stadig flere oppdrag for forvaltningen, spesielt i forbindelse med store infrastrukturprosjekter. Også i 2019 leverte avdelingen store prosjekter med geofysiske undersøkelsesmetoder. Avdelingen gjennomfører nå forvaltningsprosjektene hvor geofysiske undersøkelser blir brukt til avklaring av arkeologiske kulturminner som er blant de største i sitt slag i verden. Spesielt viktig i 2019 har vært oppstarten av et prøveprosjekt for Nye Veier i Agder. Digital dokumentasjon av stående kulturminner i form av bilde-basert modellering (fotogrammetri og skanning) utgjør en voksende del av oppdragsmengden. Det er gjennomført en rekke prosjekter hvor det er laget 3D-modeller av kulturminner og kulturlandskap også dette året. I 2019 har prosjektet med å 3D-modellere hele gruvebyen Svea på Spitsbergen i Svalbard vært spesielt viktig. I tillegg blir DKL-avdelingen i stadig større grad trukket inn i prosjekter som omhandler visualisering og formidling av kulturarven. Formidlingstoppen ble nådd ved presentasjonen av funnet av Edøyskipet i Smøla på Nordmøre. Det ligger store prosjekter til oppstart også i 2020. I 2019 har avdelingen publisert en rekke internasjonale forskningsartikler, samtidig som avdelingen jobber hardt med søknader inn mot forskningsfeltet. Én slik søknad gikk inn i 2019. Avdelingen hadde åtte ansatte ved utgangen av 2019.

Avdeling for kulturarv og samfunn

Hovedfokuset for avdelingen er forskning og utredning om kulturarv som verdi i samfunnsnivå og samfunnsutvikling. Avdelingen har hatt som prioritert mål å øke eksternfinansiert forskningsvirksomhet i tråd med strategien, og har oppnådd det gjennom to tilslag på søknader fra Norges forskningsråds (NFRs) program og JPI Cultural Heritage program. Avdelingen tar i tillegg oppdrag for offentlig forvaltning og private utbyggere når det gjelder planarbeid, mulighetsstudier, verdivurderinger av kulturminner, og steds- og landskapsanalyser. KOS-avdelingen har en bred forskningsportefølje, blant annet på utmarksbruk og verneområdeforvaltning, bærekraftig byutvikling, konfliktstudier og integrering av kulturarvsverdier i beslutningsprosesser. Det forskes også på ulike forvaltningsmodeller og innbyggermedvirkning, verdensarv og kulturarv knyttet til ulike grupper

i samfunnet. Avdelingen hadde åtte ansatte ved utgangen av 2019, og tre nyansatte forskere tiltrer på nyåret i 2020.

Bygningsavdelingen

Bygningsavdelingen arbeider med forskning og oppdrag som har med bygningsarven å gjøre. Avdelingen har sin kjernekompetanse innen arkitektur- og bygningshistorie samt eldre byggeteknikk, og de ansatte er spesialister på verneverdige bygninger fra middelalderen til vår egen tid. Avdelingens oppgaver er blant annet bygnings- og arkitekturhistoriske undersøkelser, verdivurderinger, rådgivning om restaurering, dokumentasjon av bygninger, skadevurderinger, tilstandsanalyser og overvåking av bygninger og ruiner. I 2019 har avdelingen spesielt satset på å utvikle fagområdene klima/miljø, middelalderkirker, digital dokumentasjon og bymiljøutvikling. Disse fire satsningsområdene følger NIKU sin strategis fokusområder, og er felter der avdelingen ser et potensiale for vekst innenfor både forskningsutlysninger og oppdragsmarkedet. I 2019 fikk man gjennomslag på én søknad om eksterne forskningsmidler som tematisk faller inn under klima- og miljøfeltet. Støtten kom fra det svenske Spara och bevara-programmet. Avdelingen hadde tolv ansatte ved utgangen av 2019.

Konserveringsavdelingen

Konserveringsavdelingens kjernevirksomhet er konservering, restaurering og tilstandsvurdering av kunst, inventar, dekor og overflater, med et særlig fokus på kirkekunst. Et annet hovedfokus er beredskap knyttet til verneverdige bygninger og inventar, gjerne i sammenheng med klimaendringer. Spesielt har vi hatt en økt aktivitet innen brannsikring av kirkeinventar, i dialog med kirkeiere og brann-etatene. Dette er en dagsaktuell tematikk som blir stadig viktigere. Avdelingen utfører også en rekke oppdrag på feltet fargeundersøkelser av historiske interiører og eksteriører. 2019 har også bydd på høy forskningsaktivitet og også søknadsaktivitet, i første rekke relatert til konserveringsteknologi, materialhistorie og middelalderhistorie. Avdelingen hadde 15 ansatte ved utgangen av 2019.

Nordområdeavdelingen

Nordområdeavdelingen primære fokus er forskning, da innenfor kulturarv, samfunn og samfunnsendring i sirkumpolare områder. Avdelingens forskere jobber bl.a. med bruk og forvaltning av kultur

og naturressurser, tradisjonell kunnskap som styringsverktøy samt klima- og miljørelaterte problemstillinger tilknyttet samfunn og urfolk i nordområdene. Forskningen er utpreget tverrfaglig, gjerne i skjæringspunktet mellom samfunns- og naturvitenskapene. Forskningen bidrar til NIKUs faglige fokusområder, særlig klima- og miljørelaterte problemstillinger samt forvaltningsrelevant forskning, men også digitale metoder og innovasjon. Nordområdeavdelingen er lokalisert i Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning, noe som bidrar til samarbeid på tvers av disipliner, institusjoner og landegrensener. I 2019 hadde avdelingen god uttelling på våre søknader til Framsenterets forskningsflaggskip. Et viktig fokus fremover er å fortsette og styrke arbeidet med prosjekt- og søknadsutvikling for derigjennom bidra til å øke eksternfinansiert forskningsvirksomhet i NIKU. Nordområdeavdelingen hadde ni ansatte ved utgangen av 2019. Det er, ved inngangen til 2020, ansatt to nye forskere som vil bidra til å styrke avdelingen og avdelingens forskningsaktivitet.

Rettvisende oversikt

Stiftelsen har i 2019 driftsinntekter på 142,1 mill. kroner. Det er en økning på 12,3 % i forhold til 2018. Arkeologiske vedtaksprosjekter utgjør til sammen 47 % av omsetningen for 2019. Dette inkluderer midler fra Riksantikvaren på 8,7 millioner kroner.

Ca. 14 % av stiftelsens inntekter kom fra basisbevilgningen, mot 16 % året før. Basisbevilgningen er i størrelse uendret. En ny og mer aktiv forvaltning av overskuddskapital har forbedret finansresultatet betydelig. Å opprettholde dette nye nivået for avkastningen anses å være et realistisk mål, selv om det må forventes å svinge noe mer fra år til år framover.

Lønnskostnadene inklusive pensjon viser en vekst på 6,9 % mot fjoråret. I 2019 har andelen fast ansatte økt ytterligere, noe som er mye av grunnen til at pensjonskostnadene øker med 14,3 %.

Avskrivningskostnadene er på nivå med 2018. I forbindelse med oppussing av våre lokaler, påløp noe ekstra kostnader til innkjøp av inventar og interiørmessige tilpasninger, men ikke mer enn at det ble kompensert av midlertidig leiefritak i samme periode.

Andre driftskostnader har hatt en moderat økning på 4,7 prosent fra 2018. Dette til tross for at NIKU har hatt et år med ombygging og oppussing av lokalene i Oslo, med interne flytteprosesser og tilhørende utfordringer dette har medført for mange ansatte. Samtidig gir det NIKU bedre forutsigbarhet å ha sikret den nye langsiktige leieavtalen vi har inngått for disse lokalene.

Det er i 2019 bokført nedskrivninger på prosjekter med 1,7 mill kroner. I tillegg er avsetninger økt med 0,7 mill kroner, til 2,4 mill kroner i samlede nedskrivninger, mot 1,8 mill i 2018. Som året før, er det gjennomgående levert svært høy kvalitet og høy kundetilfredshet, men å redusere omfanget av nedskrivninger forblir et prioritert mål.

Totalt ender årsresultat for 2019 med et overskudd etter skatt på 614 296 kroner, som er 5,9 mill kroner bedre enn budsjett. Med et såpass høyt aktivitetsnivå, vil det være realistisk å forvente et visst overskudd. I 2020 forventes et lavere aktivitetsnivå, som tilsier et visst underskudd, som budsjettert. Den strategiske kapasitetsveksten vi er i gang med, gjør overskudd mer sannsynlig et par år fram i tid. I 2020 innføres nye systemer for bedre og mer effektiv administrasjon og prosjektstyring.

Stiftelsens egenkapital er økt som følge av årets overskudd. Sum egenkapital pr. 31.12.19 var på 47 851 585 kroner. Dette utgjør en egenkapitalandel på 42 %. At denne andelen gikk ned fra 51% året før, skyldes at det ved utgangen av 2019 lå vesentlig høyere kundefordringer i balansen. Dette er fordringer som i all hovedsak er betalt i januar 2020, så de representerer ingen risikoøkning. Ved utgangen av 2020, forventes en egenkapitalprosent på om lag 45, tross budsjettert resultatsvekkelse. Virksomheten vil kunne tåle uforutsette negative hendelser rimelig godt.

Stiftelsens balanseposter er på forventet nivå. Styret mener at årsregnskapet for 2019 gir en rettvisende oversikt over stiftelsens utvikling, resultat og stilling.

Finansiell Risiko

Markedsrisiko

Stiftelsen er hovedsakelig eksponert mot endringer i markedet innenlands. NIKU møter et oppdragsmarked med økende konkurranse både på kompetanse og pris. Vi ser nødvendigheten av målrettet markedskommunikasjon, alliansebygging

og profesjonalisering for å opprettholde og øke vår oppdragsmengde. NIKU nyter god anseelse og lyktes i 2019 å øke oppdragsinntektene drøye 60% mot året før. Økt oppdragsvolum vil kompensere for inntektsrisikoen forbundet med at omfanget av arkeologiske utgravningsprosjekter kan variere mye fra år til år.

NIKU har i de seneste årene stått for store arkeologiske utgravninger i middelalderbyene. Erfaringsmessig er dette prosjekter som kommer tidvis og er uforutsigbare. Gjennom hele 2019 har det vært høy utgravningsaktivitet og mye etterarbeid gjenstår ved inngangen til det nye året. Likevel er det grunn til å forvente nedgang i aktivitet gjennom kommende år. Den store inntektsveksten i 2019, lar seg neppe gjenta i 2020. En viss reduksjon er mer realistisk, som budsjettet.

Basisbevilgningen fra Klima- og miljødepartementet holder seg på samme nivå som tidligere år. Fra Klima- og miljødepartementet fikk NIKU overført kr. 3.906 mill. for å utføre spesifiserte nasjonale oppgaver i 2019.

Kredittrisiko

Stiftelsen har ingen lån og er dermed ikke eksponert for endringer i rente- eller lånevilkår. Det foretas løpende kredittvurderinger ved inngåelse av større prosjektavtaler, for å redusere risikoen for at fordringer ikke blir betalt. Det har ikke vært noen tap på fordringer i 2019 og historikken for tap på fordringer understøtter vår vurdering av denne risikoen som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditeten vurderes som svært god og vil kunne dekke også uforutsette hendelser. Stiftelsen har i hovedsak oppdragsgivere og kunder uten konkursrisiko. Mellom 25 og 30 millioner kroner av årlige inntekter forskuddsbetales. Internt regnskapspersonell har som oppgave å påse at innbetalinger og utbetalinger skjer til rett tid. Skulle det bli behov for å tilføre driften ekstra likviditet utover alminnelig buffer, vil det kunne frigjøres rentebærende fondsmidler i løpet av en til to virkedager. Likviditetsrisikoen anses følgelig som liten.

Risiko knyttet til finansforvaltning

Stiftelsen har plassert en stor del av sin overskuddslikviditet i korte og noe lengre rentebærende fond, pluss indeksnære norske

og internasjonale aksjefond. Avkastningen fra fondsplasseringene vil innebære risiko for finansresultatet fra år til år, men eksponeringen anses forholdsvis lav. Den store usikkerheten og uroen som Korona-epidemien har utløst i finansmarkedene, må forventes å prege resultater og risiko i betydelig grad framover

Fortsatt drift

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og tilhørende noter for NIKU et korrekt uttrykk for stiftelsens stilling, resultat og kontantstrøm.

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og det ytre miljø

I NIKU ble det utført 117 årsverk gjennom hele 2019, hvorav 25 årsverk var utført av midlertidige ansatte. Antall fast ansatte (inkludert ansatte i permisjon) pr. 31.12.19 var 93. Ved utgangen av 2018 var antallet 88.

Kvinneandelen i stiftelsen var 57 % ved utgangen av 2019, mens den for vitenskapelige stillinger var 56 %. Fire av sju styremedlemmer var kvinner. Gjennomsnittlig årslønn for kvinner var 671 000 kroner, mens den for menn var 687 000 kroner (fast ansatte).

NIKUs særavtale slår fast at likestilling skal være integrert i all virksomhet, at alle medarbeidere skal behandles som likeverdige og at vi skal motarbeide alle former for diskriminering og usaklig forskjellsbehandling.

NIKU har likestillingsavtale som er basert på lov om likestilling mellom kjønnene, som særlig tar sikte på å bedre kvinners stilling. Avtalen er et tillegg til gjeldende særavtaler og overenskomster i NIKU. I henhold til denne avtalen er det opprettet et eget likestillingsutvalg, og avtalen har bestemmelser om at begge kjønn skal være representert i ulike utvalg i NIKU.

Det er ikke rapportert arbeidsuhell med alvorlige skader i 2019. Det gjennomsnittlige sykefraværet var på 4,7 %. Flere av stiftelsens kontorsteder har egne verneombud, i tillegg til hovedverneombud i Oslo, og det er sentralt AMU.

Virksomhetens art medfører verken betydelig

forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø. Farlig avfall behandles i tråd med offentlige retningslinjer. NIKU har avtale med Franzefoss om henting av spesialavfall fra konserveringsvirksomheten og er registrert på Avfallsdeklarerer.no.

Forskning

Selv om størstedelen av NIKU sine inntekter kommer fra oppdragsvirksomheten, utføres det en betydelig mengde forskning i NIKU. Den finansieres dels av grunnbevilgningen fra Forskningsrådet, dels av eksterne konkurranseutsatte forskningsmidler.

I snitt kommer 11 prosent av inntektene i 2019 fra eksterne forsknings-finansieringskilder. (Grunnbevilgningen ikke iberegnet.) Ser en bort fra NIKUs oppdragsinntekter fra de lovpålagte arkeologiske utgravningsprosjektene, der volumene de siste årene har vært svært store, utgjør andelen 22 prosent. NIKU har som mål i strategien å øke andelen forskning som er finansiert av eksterne finansieringskilder. I handlingsplanen er rekruttering, styrking av støttefunksjoner, investering i nettverk og målrettet prosjektutvikling og søknadsaktivitet tiltak som skal bidra til bedre måloppnåelse her.

I 2019 inkluderte forskningsaktiviteten i NIKU vitenskapelig publisering, organisering av konferanse og seminarer, nettverksarbeid, utvikling av nye prosjekt og prosjektsøknader.

Publiseringstallet for 2019 endte på 49,8 poeng, fordelt på 50 artikler, mot 49,2 poeng og 47 publikasjoner i 2018. I januar 2019 ble det også avlagt to doktorgrader av ansatte i henholdsvis Arkeologiavdelingen og KOS-avdelingen.

I mars 2019 arrangerte NIKU en internasjonal konferanse på ett av temaene i fokusområdene. Tittelen var Nature and Culture in Medieval Towns. Dette er ett av flere tiltak for å få opp forskningsaktiviteten i tilknytning til middelalderarkeologien som er ett av de strategiske fokusområdene til instituttet. I tillegg er det initiert tre bokprosjekt på dette feltet i 2019. NIKU stod også som arrangør av et nordisk seminar om kalkmalerier i september.

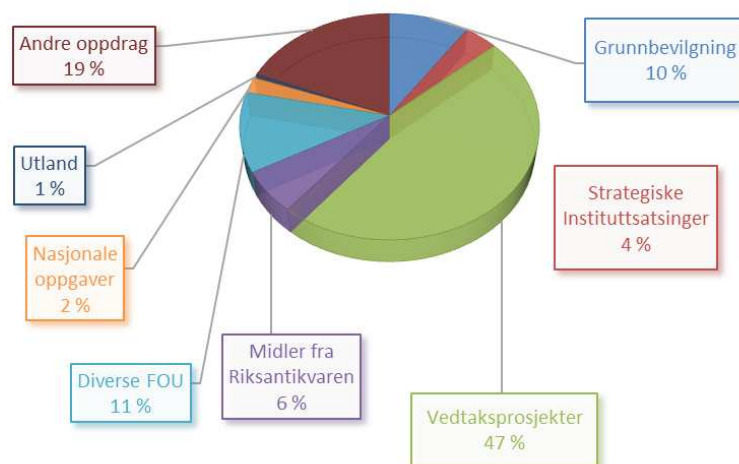
I 2019 fikk NIKU støtte til nettverksarbeid gjennom

HUMEVAL-midler fra Forskningsrådet. I 2019 kunne vi dermed både sende to forskere på forskingsopphold til henholdsvis USA og Danmark, mens vi selv tok imot to britiske gjesteforskere som la sin forskningstid til instituttet.

Når det gjelder prosjektutvikling og søknadsaktivitet, ble det arbeidet med søknader i flere avdelinger.

Fasiten på denne søknadsaktiviteten i 2019 er at en JPI-søknad gikk inn, det samme gjorde en søknad til det svenske forskningsprogrammet Spara och Bevara, og en til regionalfondet for Vestfold. Uttellingen på Framsender-søknadene var god. NIKU deltok som partner i andres søknader, der to søknader gikk inn i 2019. Målet er nå å bygge på fundamentet som er lagt, og videreutvikle de beste prosjektene inn mot nye utlysninger.

Ved inngangen av 2019 hadde NIKU 38 ansatte med forskerkompetanse i NIKU. De fordelte seg på forsker I (7), forsker II (11) og forsker III (20). Ved utgangen av året er tallet 40, men høsten 2019 ble det gjennomført en rekrutteringsprosess i to av avdelingene slik at fem nye forskere tiltrer våren 2020. På forskingsadministrasjonssida er det ved utgangen av året 1,6 fast stilling. Om NIKU skal få opp og profesjonalisere innsatsen inn mot eksterne forskningsmidler, er dette en nøkkelfunksjon i instituttet.

Oppdrag

NIKU er et institutt med tydelig oppdragsprofil. Det henger sammen med at ansvaret for de arkeologiske forvaltningsutgravningene i middelalderbyene ligger til instituttet, og at konserveringsatelieret også har status som nasjonalt kompetansesenter. Disse to relativt sett tunge avdelingene i NIKU er primært oppdragsbasert, selv om det arbeides med å heve forskningskompetansen i begge avdelinger, og begge avdelinger har NFR-prosjekt i sin portefølje.

Når både Konserverings- og arkeologiavdelingene har hatt godt belegg med oppdrag i 2019, utgjør disse avdelingenes oppdragsinntekter 56 prosent av årets totale inntekter, og 77 prosent av oppdragsinntektene. Bygningsavdelingen og DKL-avdelingen har også en hovedvekt på oppdrag, og begge avdelinger er i positiv utvikling. Det er verdt å nevne særskilt oppdraget med å lage en digital dokumentasjon av gruvesamfunnet Svea på Svalbard. Her hadde DKL prosjektlederansvaret, men i alt fire avdelinger stilte med ressurser og bemannet dette for NIKU - kjempestore prosjektet gjennom fem uker sommeren 2019. Prosjektet demonstrerer med all tydelighet hvilken merverdi samarbeid mellom avdelingene i NIKU gir, og det blir også et viktig referanseprosjekt for framtidige digitale dokumentasjonsprosjekt.

Ikke bare DKL-avdelingen har vært offensive når det gjelder å utvikle oppdragsporteføljen til NIKU. I Bygningsavdelingen blir de klimabaserte tjenestene stadig utviklet, og det er fokus på å digitalisere f.eks. dokumentasjonsmetoder. I Konserveringsavdelingen er brannsikring og restverdiredning blitt et etablert kompetanse-, oppdrags- og forskningsområde det siste året.

Mange av oppdragene til NIKU blir i det hele tatt startpunkt for forskning. Svea er ett slikt oppdrag som vil generere forskning, men arbeidet med brannforebygging, Gjellestadfunnet, Intercity-utbyggingen, Klima-miljøovervåkingsprosjekt, utredningene for Finnmarkkommisjonen, Klemenskirkeutgravningen og Follo-gravningen er andre eksempler på at oppdrag avfører forskning.

Framtidsutsikter

Ved årsskiftet 2020 er det grunn til å være optimistiske på NIKUs vegne. Oppdragssituasjonen ser god ut for flere av våre tradisjonelle fagområder, samtidig som instituttet har greid å ny-orientere seg og har fått utviklet nye kompetanse- og

forretningsområder. Det gjelder for eksempel brannsikrings- og restverdiredningsfeltet, det gjelder klimatilpasning og klimaberedskap, og det gjelder ikke minst digitalt basert detektering, overvåking og dokumentasjon av kulturminner. I strategien som ble vedtatt i 2018, var god markedstilpasset forretningsdrift ett av målene, og dette målet er man nå godt i gang med å realisere.

Ett annet mål henger sammen med effektiv drift av organisasjonen. Ved inngangen til 2020 er bemanningskabalene i administrasjonen lagt, implementering av nytt lønns- og personalsystem er igangsatt og rutiner på HMS-feltet er på plass. Det er høsten 2019 gjennomført en oppgradering av regnskapssystemet til ny versjon. Andre del av denne forbedringsprosessen er innledet i 2020. Ledelsen initierte ny gjennomgripende forhandling av avtaleverket i 2019, for å modernisere både lønnsplan og forskningstidsordning. Dette ble landet på nyåret i 2020, og bør utgjøre en bedre plattform for samarbeid og organisasjonsutvikling. Også arbeid for å utvikle lederne er igangsatt, og også dette er et viktig tiltak for å sikre strategisk måloppnåelse.

I 2018 gjennomførte NIKU en omdømmeundersøkelse som ga godt resultat, men der det også var forbedringspotensial. Siden da er det arbeidet målbevisst på feltet. Ny grafisk profil kom på plass i 2019, kommunikasjonsfunksjonen er bygd ut fra én til to stillinger, det er avholdt kronikkskrivekurs, og NIKU har stor grad av synlighet på nett og i andre medier. Responsen på jubileumsarrangementet som ble arrangert i november, indikerer at instituttet framstod som profesjonelle og framoverlent. Omdømmet som blir opparbeidet, er avgjørende for forretningsdriften til NIKU. Inntrykket er at det strategiske målet om å forbedre omdømmet, blir løpende realisert av ledelsen, kommunikasjonsenheten og ansatte på alle nivå.

Det siste strategiske målet handler om mer ekstern inntjening av forskningsmidler. Dette er et større lerret å bleke, og det er erkjent at her kreves langsiktig arbeid. Men gode grep tas også her. Rekrutteringer blir gjort, og interne kompetansehevingstiltak er igangsatt. Forskningsadministrasjonen er en kritisk suksessfaktor, og her må det fremdeles tas noen grep for å gjøre funksjonen mindre sårbar. NIKU arrangerte en egen NIKU-konferanse rundt middelalder-arkeologien i 2019. NIKU-konferanser skal videreføres for å bygge nettverk, synlighet og ikke minst stimulere til mer forskning. En

svært viktig forutsetning for å utvikle NIKU som forskningsinstitutt kom på plass i 2019. Det er Kunnskapsdepartementets avviking av den gamle ordningen med direktorat- og departmentsstyrte strategiske satsinger. I stedet får NIKU selv nå anledning til å etablere strategiske instituttprosjekt. Det er en klar forbedring av instituttets vilkår for å drive forskningsutvikling på grunnlag av den kompetansen instituttet alt har, og med eksplisitt innretning på samfunnets behov.

NIKU må gå etter de oppdrags- og forskningsmidlene som faktisk er tilgjengelige, og det innebærer nødvendigvis en dreining av instituttkompetanse og -forskning inn mot de tematikkene som markedet og Forskningsrådet og andre ønsker seg. NIKUs strategi med eksplisitte fokusområder skal hjelpe instituttet å gjennomføre slik strategisk kompetanseutvikling og dreining. Instituttet må både være lydhørt for alle signal om nye og endrete tjenestebehov, og det må produsere forskning med eksplisitt samfunnsnytte. Men basert på de siste årenes intensive formidlingsvirksomhet, er det klart at NIKUs kompetanse og forskningsresultat om kulturminner, kulturarv og immaterielle kulturarvverdier, fyller et behov i dagens samfunn som er både etterspurt og etterlengtet. Greier en å dekke det store suget etter mer kunnskap og formidling om disse verdiene, bygges relevans og positivt omdømme som vil sikre instituttet framover.

NIKU befinner seg på et punkt ved årsskiftet 2020 der det er grunn til å være optimistiske. Strategien ser ut til å fungere, og mye arbeid blir lagt ned som skal sørge for ønsket retning og utvikling. Instituttet er likevel bundet av rammevilkår som legges uavhengig av oss selv. Den nye kulturminnemeldingen er innvarslet til slutten av mars 2020. Den kan innebære både forbedrete og forverrete rammevilkår, det verste scenariet ville være å miste rollen på arkeologifeltet. Regionreformen er gjennomført, men konsekvensene den har for NIKU er det for tidlig å si noe om. I beste fall representerer de nye regionene nye kunder og samarbeidspartnere, i verste fall blir forvaltningskontakten svakere enn da den kunne pleies gjennom Riksantikvaren. Kunnskapsdepartementet presenterte en ny strategi for instituttsektoren i februar 2020, og så langt ser den mest konkrete følgen av denne ut til å være større egen kontroll over grunnbevilgningen fra Forskningsrådet. Men feltet er i vekst, og UHR-sektoren får stadig større krav til inntjening. I sum innebærer det stadig større konkurranse om tilgjengelige forskningsmidler. Dette representerer

en reell utfordring, der det viktigste svaret er å utvikle kvalitet i alle ledd. Et annet delsvår vil trolig være å inngå i gode samarbeid i stedet for i ødeleggende konkurranseforhold. NIKU arbeider nå med å få opp samarbeidsavtaler med andre forskningsinstitusjoner nettopp for å realisere dette målet.

Andre forhold

Utsiktene for det nye året er naturlig nok endret som følge av Korona-epidemiens utbrudd og utvikling. Verken denne eller andre forhold som har intrådt etter regnskapsårets slutt, har hatt betydning for årsregnskapet 2019 eller forutsetningen om fortsatt drift. Konsekvensene av Korona er omtalt som en særskilt hendelse i en egen note til regnskapet.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår at årsresultatet på 614 296 kroner for 2019 fordeles som følger:

Overført til annen egenkapital	614 296 kroner
Sum disponert	614 296 kroner

Oslo, 23.04.2020

I styret for stiftelsen NIKU

Torger Ødegaard
styreleder

Ingebjørg Erikstad
styrets nestleder

Per Karlsen
styremedlem

Tor Einar Fagerland
styremedlem

Mette Bye
styremedlem

Hilde Rigmor Amundsen
styremedlem

Vibeke Vandrup Martens
styremedlem

Kristin Bakken
administrerende direktør

Resultatregnskap

	Note	2019	2018
Driftsinntekter og driftskostnader			
Prosjektinntekter	7	142 045 616	126 471 313
Sum driftsinntekter		142 045 616	126 471 313
Direkte prosjektkostnader		17 210 266	11 872 084
Lønnskostnad	3,4	99 072 769	92 645 294
Avskrivning på driftsmidler	1	2 198 502	2 187 327
Annen driftskostnad	3	24 148 256	23 071 755
Sum driftskostnader		142 629 793	129 776 460
Driftsresultat		-584 177	-3 305 148
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt		850 613	958 643
Annen finansinntekt	2	518 620	
Rentekostnad		58 035	52 937
Resultat av finansposter		1 311 198	905 706
Ordinært resultat før skattekostnad		727 021	-2 399 442
Skattekostnad på ordinært resultat	8	112 725	-436 689
Årsoverskudd	6	614 296	-1 962 753
Overføringer			
Overført til annen egenkapital		-614 296	1 962 753
Sum overføringer		614 296	-1 962 753

Balanse

	Note	2019	2018
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	8	882 305	995 030
Sum immaterielle eiendeler		882 305	995 030
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	1	5 617 065	3 617 660
Sum varige driftsmidler		5 617 065	3 617 660
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	2	43 810	43 810
Andre langsiktige fordringer		59 625	59 625
Sum finansielle anleggsmidler		103 435	103 435
Sum anleggsmidler		6 602 805	4 716 125
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		47 061 079	19 764 873
Andre kortsiktige fordringer		2 738 681	1 535 070
Sum fordringer		49 799 760	21 299 944
Investeringer			
Markedsbaserte obligasjoner	2	26 518 620	0
Sum investeringer		26 518 620	0
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	29 901 886	67 149 870
Sum omløpsmidler		106 220 265	88 449 814
Sum eiendeler		112 823 071	93 165 939

Balanse

	Note	2019	2018
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital		15 000 000	15 000 000
Sum innskutt egenkapital		15 000 000	15 000 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		32 851 585	32 237 289
Sum opptjent egenkapital		32 851 585	32 237 289
Sum egenkapital	6	47 851 585	47 237 289
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		5 233 279	3 047 498
Skyldig offentlige avgifter		8 342 105	7 720 850
Forskuddsinnbetalt på prosjekter	9	40 310 777	25 770 748
Annen kortsiktig gjeld		11 085 324	9 389 554
Sum kortsiktig gjeld		64 971 485	45 928 650
Sum gjeld		64 971 485	45 928 650
Sum egenkapital og gjeld		112 823 071	93 165 939

Oslo, 23.04.2020

I styret for stiftelsen NIKU

Torger Ødegaard
styreleder

Ingebjørg Erikstad
styrets nestleder

Per Karlsen
styremedlem

Tor Einar Fagerland
styremedlem

Mette Bye
styremedlem

Hilde Rigmor Amundsen
styremedlem

Vibeke Vandrup Martens
styremedlem

Kristin Bakken
administrerende direktør

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk.

Vurdering og klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring. Enkelte poster er i samsvar med regnskapsloven vurdert etter andre regler og redegjøres for nedenfor.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Andre anleggsaksjer

Anleggsaksjer hvor NIKU ikke har betydelig innflytelse balanseføres til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til virkelig verdi (markedspris etter fondenes opplyste dagskurs) på balansedagen. Verdiendringen er resultatført under poster for rente- og finansinntekt.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter alle ansatte. Samtlige ansatte er med i en kollektiv ordning etter Lov om foretakspensjon. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser, som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelse fra folketrygden. Forpliktelsen knyttet til den kollektive ordningen er dekket gjennom et forsikringsselskap. Pensjonsordningen finansieres over selskapets drift. Årets premie føres i regnskapet som årets pensjonskostnad. Viser til nærmere beskrivelse i note 4.

Vurderingsprinsipp for prosjekter

Inntekter er bokført i henhold til vilkår for fakturering eller betalingsløfte i bevilgningsbrev eller kontrakt. For ikke avsluttede prosjekter er det beregnet forventet total kostnad av gjenstående aktiviteter. Dekningsbidrag for utført arbeid blir godskrevet arbeidsåret, med mindre gjenstående aktivitet koster mer enn det som da blir tilgjengelig av midler. I slike tilfeller overføres totalt forventet kostnad slik at forventet underdekning belastes første arbeidsår. Usikkerhet i forbindelse med enkeltprosjekter er for øvrig tatt hensyn til under inntektsføringen av prosjektene. For prosjekter som antas å gi tap, kostnadsføres hele det beregnede tapet umiddelbart. Under kortsiktig gjeld inngår posten forskuddsinnbetalinger fra kunder som er overført til neste år etter vurdering av økonomisk og faglig fremdrift i hvert enkelt prosjekt og aktivitet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort.

Note 1: Varige driftsmidler**Anleggsmidler 2019**

	Maskiner	Inventar	EDB HW	EDB SW	Sum
Anskaffelseskost 01.01	3 971 747	2 255 860	6 739 792	2 622 699	15 590 098
Tilgang	781 659	3 042 178	0	374 071	4 197 908
Mottatte tilskudd	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	4 753 406	5 298 038	6 739 792	2 996 770	19 788 006
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	2 626 537	1 514 495	5 628 650	2 202 756	11 972 438
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3 786 740	1 913 555	5 842 130	2 628 515	14 170 940
Balansført verdi pr. 31.12	966 666	3 384 483	897 662	368 255	5 617 065

Årets avskrivninger	1 160 203	399 060	213 480	425 759	2 198 502
----------------------------	------------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Forventet økonomisk levetid	3	5	3	3
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Årlig leie av ikke balansførte driftsmidler

	Årlig leie
Leie datasystemer	1 078 660
Leie kontormaskiner	4 078
Leie transportmidler	146 425
	<u>1 229 163</u>

Note 2: Aksjer

Navn på selskap	Ciens AS	Totalt
Eierandel	11,11 %	
Balansført verdi	43 810	43 810

Aksjene er oppført til kostpris

Verdipapirfond:

Navn på plassering:	Andeler	Kurs 31.12	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi	Verdiendring
KLP Aksjglobal indeks III	777,4246	2729,8383	2 000 000	2 122 243	2 122 243	122 243
KLP AksjeNorge indeks II	897,2339	2483,9731	2 000 000	2 228 705	2 228 705	228 705
Pluss Likviditet	11930,005	1013,23	12 000 000	12 087 839	12 087 839	87 839
Pluss Obligasjon	9702,5957	1038,88	10 000 000	10 079 833	10 079 833	79 833
Totalt			26 000 000	26 518 620	26 518 620	518 620

Kortsiktige plasseringer (andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til virkelig verdi (markedspris etter fondenes opplyste dagskurs) på balansedagen. Verdiendring er resultatført under poster for rente- og finansinntekt.

Note 3: Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser**Lønnskostnader**

	2019	2018
Lønninger	75 539 907	71 091 454
Arbeidsgiveravgift	11 722 187	11 251 035
Pensjonskostnader, avg.pl.	9 913 452	9 654 304
Andre ytelser	1 897 223	648 501
SUM	99 072 769	92 645 294

Antall årsverk inkl. korttidsengasjert personell	117	122
--	-----	-----

Ytelser til ledende personer:

	Daglig leder	Styret
Lønn/honorar	1 269 143	217 000
Pensjonspremie	198 155	
Andre godtgjørelser	14 564	
SUM	1 481 862	217 000

Revisor:

Kostnadsførte honorar fordeles på følgende måte:

	2019	2018
Ordinær revisjon 2019/2018 og 2018/2017 - akonto + avregning	203 074	192 000
Bistand ligningspapirer/regnskap m/noter og kontantstrømoppstilling	49 400	29 600
Annen bistand årsoppgjør	19 350	16 350
Bistand MVA	16 600	0
Attestasjon prosjekt	138 705	45 900
SUM (ekskl. mva)	427 129	283 850

Note 4: Pensjonskostnader, -midler og –forpliktelser

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter alle ansatte. Samtlige ansatte er med i en kollektiv ordning etter Lov om foretakspensjon. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser, som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelse fra folketrygden. Forpliktelsen knyttet til den kollektive ordningen er dekket gjennom et forsikringselskap. Pensjonsordningen finansieres over selskapets drift. Kostnaden i 2019 er totalt kr. 9 913 452. Selskapet har også en avtalefestet førtidspensjon. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Note 5: Bankinnskudd

	2019	2018
I posten bankinnskudd inngår bundne skattetrekksmidler	3 657 197	3 259 840
Sum	3 657 197	3 259 840

Note 6: Avstemming av egenkapitalen

	Grunnkapital	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01	15 000 000	32 237 289	47 237 289
Årets resultat		614 296	614 296
Egenkapital 31.12	15 000 000	32 851 585	47 851 585

Note 7: Driftsinntekter

Driftsinntekter består av:	2019	2018
Grunnbevilgning *)	13 453 796	12 091 115
Strategiske Instituttprogrammer *)	5 649 324	8 077 910
Vedtaksprosjekter	58 632 871	56 700 617
Midler fra Riksantikvaren **)	17 383 934	16 816 329
Diverse FOU	16 256 797	11 175 522
Nasjonale oppgaver	3 195 408	3 973 968
Utland	828 980	1 018 525
Andre oppdrag	26 644 506	16 617 327
SUM	142 045 616	126 471 313

*) Grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger utgjør til sammen basisbevilgningen fra Forskningsrådet.

***) Herav 8 723 874 kroner til vedtakssaker

Note 8: Skatter

	2019	2018
Årets skattekostnad fordeler seg på :		
Betalbar skatt, 22 % av grunnlag	0	1
Endring utsatt skatt 22 %	112 725	-436 690
	112 725	-436 689
Beregning av årets skattegrunnlag :		
Resultat før skatt	727 021	-2 399 442
Permanente forskjeller	-214 637	304 148
Endring i midlertidige forskjeller	39 215	504 724
Framførbart underskudd	-551 599	0
Årets skattegrunnlag	0	-1 590 571
Oversikt over midlertidige forskjeller :		
Driftsmidler	-3 002 604	-2 963 389
Avsetninger	-1 007 874	-1 559 473
Sum	-4 010 478	-4 522 862
Utsatt skattefordel, 22 %	-882 305	-995 030
Utsatt skattefordel 31.12.	-882 305	-995 030

Note 9: Forskuddsinnbetalt på prosjekter

	2019	2018
Forskuddsinnbetalt på prosjekter	40 310 777	25 770 748
Sum forskuddsinnbetalt	40 310 777	25 770 748

Note 10: Hendelser etter balansedagen

Koronapandemien som inntraff i første kvartal 2020 har ikke hatt direkte betydning for årsregnskapet 2019. Hendelsen har imidlertid hatt negativ betydning for stiftelsens stilling og resultat i perioden mellom balansedagen og avleggelse av årsregnskapet. Det er ikke mulig per avleggelse av årsregnskapet å kvantifisere effekter fullstendig, dog er følgende hovedpunkter særlig verdt å merke seg:

Fall i omsetning som følge av redusert kapasitet og produksjon under og i tiden etterfulgt av tiden med særskilte nasjonale retningslinjer. Herunder vil det kunne foreligge begrenset mulighet for leveranse på prosjekter som påkrever feltarbeid eller annet praktisk arbeid. Økt usikkerhet tilknyttet økonomiske betingelser for disse oppdragene. Ved avleggelse av regnskapet er det fremlagt en prognose for årsresultatet i 2020 som viser underskudd før skatt med 13,7 MNOK.

Fall og usikkerhet i finansmarkedene vil påvirke selskapets finansplasseringer negativt, det avventes kvartalsrapporter fra fondene.

Det er indikasjoner på at premier fra SPK vil øke i tiden fremover. Avkasting på innskudd forventes å falle. Stiftelsens ikke-balanseførte forpliktelse har økt, med den følge at den reelle egenkapitalen er svekket.

Hendelsen anses ikke å ha skapt vesentlig usikkerhet om foretakets evne til fortsatt drift. Likviditetstilgangen er vurdert som tilstrekkelig. Årsregnskapet for 2019 er derfor avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Kontantstrømoppstilling

	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	727 021	-2 399 442
Ordinære avskrivninger	2 198 502	2 187 327
Verdiendring fond og obligasjoner	-518 620	0
Betalt skatt	0	-1 025 546
Endring fordringer	-28 499 815	7 966 579
Endring leverandørgjeld	2 185 781	-3 504 245
Endring i andre tidsavgrensningposter	15 161 285	-3 325 862
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-8 745 846	-101 189
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-4 197 908	-2 233 480
Innbetalinger ved tilskudd driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-26 000 000	30 001
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-30 197 908	-2 203 479
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	1 695 770	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	0	-289 210
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	1 695 770	-289 210
Netto endring i kontanter og kontantekv.	-37 247 984	-2 593 878
Beholdning av kontanter og kontantekv. 1.1.	67 149 870	69 743 748
Beholdning av kontanter og kontantekv. 31.12	29 901 886	67 149 870

